

Kinder Torah

Parashas Shemos

Derech Eretz

He saw and behold the bush was burning with fire, but it was not consumed" (Bereshis 3:2). Why did Hashem choose to reveal Himself to Moshe in this manner? He could have just called to Moshe directly. Rav Shach relates that Hashem is teaching us a lesson in *derech erez* (proper behavior). Moshe Rabbeinu was in the midst of working for Yisro, tending his sheep. Hashem did not wish to interrupt Moshe while he was working. First, He showed him something that might draw his attention. Only after Moshe stopped what he was doing, did Hashem call him.

Think about this a second. Hashem is the Supreme Being, Creator, and Master of the universe. He wished to appoint Moshe Rabbeinu to the position of leader of Klal Yisrael, to take them out of Mitzraim. This was an important job, perhaps the most significant leadership position in history. Did Hashem need to wait for anyone? Of course not! Yet, He did not want to distract Moshe from what he was doing. What a lesson in how to treat others!

father-in-law, Yisro. He saw a bush burning, but the fire did not consume the bush. "I will turn aside now and look at this great sight" (Shemos 3:3). How much did he turn aside? Rebbe Yochanan says that he walked three steps. Reish Lakish says that he did not walk but he inclined his neck. "Hashem saw that he turned aside to see; and He called out to him from the bush and said, 'Moshe, Moshe.'" (Shemos 3:4).

Our sages are teaching us that "turning to see" was an act of drawing closer to Hashem, which immediately made Moshe worthy of receiving prophecy. How much or little he approached was irrelevant. The mere act of turning was enough, because Hashem's Presence fills the entire universe. He is waiting to draw close to those who turn to Him.

Believe It

I will send you to Pharaoh to take My people out of Mitzraim." "Go, gather the elders of Israel, and say to them, '... I shall bring you up from the affliction of Mitzraim to the land of Canaan ...'" "They will not believe me" (Shemos 3:10-4:1). This seems like a perfectly justifiable claim. Yet, the Medrash calls these words *loshon hora*, and Moshe Rabbeinu is held accountable for them. The Chofetz Chaim explains that Moshe should have said, "Perhaps they will not believe me." Instead, he doubted their *emunah*. This led to many problems. It may have caused Korach, many years later, to raise doubts about Moshe Rabbeinu's prophecy. It caused Moshe's staff to turn into a snake. That cunning creature was the first one in history to speak *loshon hora*. The staff was close at hand. This teaches us that The Almighty does not look far to find a means to punish *loshon hora*. It can come from an object that is in our hands. The staff appeared harmless, yet it turned into a deadly snake. So too, *loshon hora* appears harmless, but can be as lethal as the snake.

Stretch out your hand and grasp its tail" (4:4). This hints to the fact that the punishment will not end until we accept it. "He stretched out his hand and grasped it, and it became a staff in his palm (4:4)." As soon as a person accepts the suffering that comes from *loshon hora*, his heavenly punishment is removed.

Kinderlach . . .

"The teacher is here now. Didn't you want to ask her something?" "I did but she is speaking with someone." "So what? You have to be bold. Go over to her and ask your question. She does not have to answer you, but at least you can ask. Look at how much time you will save." Miri thinks about this, but decides that interrupting the teacher would show *chutzpah* (impudence). She walks over and waits patiently until the teacher is finished speaking. "Miri, you have such *derech erez*! It is a pleasure to talk with you."

Kinderlach . . .

Getting close to Hashem is our whole purpose in life. If we turn toward Him, He will draw close to us. Did you eat a delicious apple today? Stop for a moment. Turn aside. Think. Where did that apple come from? Who created it? Who made it so delicious, so beautiful, and so good for you? Who else but Hashem could possibly create such a wondrous thing? Look in the mirror and smile. What a beautiful face! Who could possibly create such beautiful features with all of the skin and muscles working together to create that lovely smile. Only One. Take the time to stop. Think. Turn aside toward Him. He will come close to you.

Kinderlach . . .

We see how every word that we say is heard and judged. If we say good things like *Divrei Torah*, prayers, words of appreciation, love, and *chizuk* (strength) to others, we will be rewarded. If we say *loshon hora*, Heaven forbid, the punishment can be fatal and close at hand. "They will not believe me," said Moshe Rabbeinu. *Loshon hora* like that can really hurt you. Believe it.

Make The Effort

Hashem is close to all who call upon Him" (Tehillim 145:18). How close is Hashem? Rav Shach relates an insight in his sefer, "A Beacon of Light" which shows just how close He really is. Moshe Rabbeinu was tending the sheep of his

ההגדת לבנר

פרשת שמות

לעשות את המאמץ

"קרוב ה' לכל קוראיו" (תהלים קמ"ה, י"ח). הרב ש"ך זצ"ל מציין ראייה מחודשת שמראה עד כמה הקב"ה באמת קרוב אלינו. משה רבינו היה רועה את צאן יתרו חותנו. הוא ראה סנה בוער, שאיננו נאכל ע"י האש. "אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה" (שמות ג', ג'). כמה הוא סר? ר' יוחנן אומר שהוא הלך שלש פסיעות. ריש לקיש אמר שהוא לא הלך כלל, ורק הפך פניו לעבר המראה. "וירא ה' כי סר לראות, ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה ויאמר 'משה, משה'" (שמות ג', ד').

חז"ל מלמדים אותנו שהפנייה לעבר המראה הייתה מעשה של התקרבות לה', ודי היה בה כדי שמשה יהיה ראוי לקבל נבואה. אין זה משנה אם היתה זו התקרבות גדולה או קטנה. עצם הפנייה הספיקה, מכיוון שה' - מלוא כל הארץ כבודו. הוא מוכן בכל רגע להתקרב לאלה שפונים אליו.

ילדים יקרים...

ההתקרבות לה' היא כל מטרטנו בחיים. אם אנו נפנה אליו, הוא יתקרב אלינו. האם אכלת היום תפוח טעים ועסיסי? עצור לרגע, פנה הצידה, וחשוב. מאיפה בא התפוח? מי ברא אותו? מי דאג לכך שיהיה כה טעים, כה יפה, וכה בריא? מי מלבד ה' היה יכול ליצור דבר כה נפלא? הבט במראה, וחייך. אילו פנים יפות! מי היה יכול ליצור תווי פנים כה יפים, כשהעור והשרירים עובדים יחד כדי ליצור חיוך כה נעים? עצור לרגע וחשוב; פנה אליו, והוא יתקרב אליך.

להאמין

"ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים... לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם... אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני... והן לא יאמינו לי..." (שמות ג', י" - ד', א'). נראה לכאורה שטענתו של משה ("והן לא יאמינו לי") מוצדקת. אך המדרש מכנה את דבריו לשון הרע, ואומר שמשה רבנו נענש עליהם. החפץ חיים מסביר שעל משה היה לומר "אולי לא יאמינו לי". ובמקום זה, הוא הטיל ספק באמונתם. דבר זה הוביל לבעיות רבות; ייתכן שזה היה השורש למחלוקת של קורח זמן רב אחר כך, שבו הטיל קורח ספק בנבואת משה רבנו. הדברים גם גרמו למטהו של משה להפוך לנחש - אותו יצור שהיה הראשון בעולם שדיבר לשון הרע. המטה היה קרוב אל משה. דבר זה מלמדנו שהקב"ה אינו צריך לחפש במקומות מרוחקים כדי להעניש על לשון הרע - העונש יכול לבוא מחפץ שנמצא בידנו. המטה נראה היה כחפץ לא מזיק, אך הוא הפך לנחש מסוכן. כן הדבר בלשון הרע - נראה שהדברים אינם מזיקים, אך הם יכולים להרוג, כמו נחש ארסי.

"שלח ידך ואחוז בזנבו" (ד', ד'). זהו רמז לכך שהעונש מוסר ממנו רק כאשר אנו מבינים שזהו עונש ומקבלים אותו. "וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו" (ד', ד'). ברגע שאדם מקבל שהייסורים באים בגלל חטא לשון הרע, העונש מסתיים.

ילדים יקרים...

אנו רואים כיצד כל מילה שאנו מוציאים מפינו נשמעת ונידונה בשמיים. אם אנו מדברים דברים טובים, כגון דברי תורה, תפילה, מילים של הערכה חיובית, אהבה וחיוק, הרי אנו מקבלים שכר טוב עליהם. אם אנו מדברים לשון הרע, חס וחלילה, העונש יכול להיות קטלני - ולבוא אף מקרוב. "והן לא יאמינו לי" אמר משה רבינו. לשון הרע מסוג זה יכול באמת לפגוע בנו. האמינו לי.

דרך ארץ

"וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אֶכָּל" (שמות ג', ב'). מדוע בחר ה' להתגלות למשה בדרך זו? הוא היה יכול, הרי, לקרוא למשה ישירות. הרב ש"ך זצ"ל אומר שה' מלמד אותנו כאן פרק בדרך ארץ. משה רבינו היה שקוע בעבודת רעיית הצאן של יתרו. ה' לא רצה להסיח את דעתו מעבודתו.

תחילה, הראה לו משהו שיעורר את תשומת לבו. רק אחרי שמשה הפסיק ממלאכתו, קרא לו ה'.

בואו נחשוב על כך לרגע. ה' הוא א-ל עליון, הבורא, אדון העולם. הוא רוצה למנות את משה רבינו לתפקיד של מנהיגים של כלל ישראל, כדי להוציא אותם ממצרים. זהו תפקיד חשוב - אולי תפקיד המנהיגות החשוב ביותר בכל תולדות האנושות. האם ה' היה צריך להמתין למישהו? ודאי שלא! ובכל זאת, הוא לא רצה להסיח את דעתו של משה ממלאכתו. זהו שיעור חשוב בהתייחסות לאחרים.

ילדים יקרים...

"הנה המורה עכשיו - רצית לשאול אותה משהו, נכון?" "נכון, אך היא מדברת עכשיו עם מישהי". "או מה? אין לך מה להתבייש - גשי אליה ותשאל אותה. היא לא חייבת לענות לך עכשיו, אבל את יכולה לפחות לשאול אותה. חבל על הזמן שלך". מירי שוקלת את הרעיון, אך מחליטה שזה יהיה חוצפה מצידה להפריע למורה. היא מחכה בסבלנות עד שהמורה מסיימת את שיחתה עם המורה השנייה, ואז היא פונה אליה. "מירי, אומרת לה המורה, "יש לך כמה דרך ארץ! תענוג לדבר איתך".